

НАША ПРОЛЕТА

*XI издање
Средња школа „Свети Трифун“ са домом ученика
2019/2020. година*

Реч уредника

Већ неколико година уназад, најкреативнији ученици наше школе пажљиво бирају речи које ће пренети читаоцима школског часописа „Наша пролећа“. Услед актуелне ситуације са коронавирусом, ускраћени смо за много материјала, текстова, фотографија, али ипак, вредело је направити ретроспективу свега што се догодило.

Одлазећа 2020. била је тешка за све нас, у којој смо много изгубили, али и много тога научили. Надамо се да ће објављивање следећег броја часописа бити у веселијим тоновима и другачијим околностима.

Захваљујемо се свим професорима, ученицима, фоторепортерима и осталим уредницима који су допринели реализацији школског часописа.

Главни уредници:

Проф. Снежана Арсић и Јана Бићанин

Чланови редакције:

**Мартина Арсић, Марија Благојевић, Филип Бонџић,
Ранко Вукмировић, Софија Ивановић, Тамара Карајовић,
Мина Максић, Игор Марић, Немања Мијатовић,
Стефан Милановић, Бранко Милетић, Марија Милинчић,
Уна Милић, Војин Радовановић, Катарина Радовић,
Јана Савковић, Јелисавета Сауловић, Миљан Симић**

Садржај

Дешавања

Градски трг	4
Европски дан језика	5
Национална еколошка олимпијада	6
Самоуправа	6
Сајам књига	7
Фестивал науке	8
Хемијска јелка	8
Романтизам у очима младих	9
Прометеј 20. века	9
Светосавска академија	10
Светосавски турнир	11
Кошарка	11
Дан школе	12
Волонтери у „доба короне“	13
Свети Василије Острошки	13
Успешна и на пољу фотографије	14
Посета министра	14
Разговарали смо...	16

Општа култура

Гламурозна и тајанствена историја маскенбала	17
Неолитске фигуре из Жупе	18
Мрмош, село Милоша Обилића	18
Устанак код Манастирака	19

Литерарни кутак

Неизвесност	20
Боји ли се човек смрти или ове зиме	21
На реци Мже	22
Не брже од живота	23
Бисери	24

Колектив

Увек са нама	25
Пример за поштовање	25
Можда спава...	25

Градски трг у Александровцу

До 1940. године, у Александровцу уопште није било градског трга. На месту где се сада налази трг наше општине била је главна чаршијска улица. У знак сећања на погинуле борце и жртве фашистичког терора у народној револуцији 1941–1945 год. у центру града подигнут је споменик. Споменичка целина се састоји од великог квадратног постоља изграђеног од гранита и на њему бронзане фигуре борца у природној величини са високо подигнутом левом руком. Са предње стране постамента налази се рељеф са сценама борбе, а са стране меморијални текст. Споменик је дело вајара Душана Николића. Годинама уназад, градски трг био је врло запостављен. Споменик погинулим жртвама није био упечатљив због његовог околног изгледа. Прави сјај градски трг добио је тек 2019. године, након целокупне реконструкције која је трајала само неколико месеци. Градски трг сада је украшен разнобојним фонтанама, клупама за одмор, биљкама које додатно улепшавају простор и представља право место за одмор и уживање грађана и деце нашег краја. Сада он носи назив „Трг Ослобођења“, у част нашим палим борцима који су пролили крв на овом месту како би ослободили нашу Жупу 1944. године.

Градски трг, 2000. година

Градски трг данас, 2019. година

Филип Бонџић III
Бранко Милетић II2

Здраво! Hello! Bonjour!

Савет Европе чини чак 800 милиона Европљана, грађана 47 држава који уче различите језике негујући своје порекло и културу. Верујући да је различитост језика изузетно битна за очување културолошког наслеђа, 26.09.2001. године, Савет Европе, у сарадњи са европском комисијом, одлучио је да овај дан посвети језику. Од тада, у многим земљама широм Европе професори разним активностима и презентацијама у оквиру школе подижу свест о важности језика.

У средњој школи „Свети Трифун“ са домом ученика у Александровцу, овај дан се обележава већ дуго година. Разним презентацијама, разговором са ученицима, као и многобројним другим материјалом, професори ове школе подсећају на то колико је за један народ важно очувати језик. Поред српског, акценат је бачен и на стране језике, па су ученици наше школе у сарадњи са професорком енглеског језика, Драганом Витановић, хол средње школе украсили паноима на коме су приказали колико језика Европа заправо поседује.

Тамара Карајовић IV2

Национална еколошка олимпијада

Ни ванредно стање не спречава наше ученике да нижу успехе!

Дина Ђоћић и Урош Јовић, ученици другог одељења првог разреда Гимназије, уз помоћ професорке Маје Стошић, остварили су значајан успех освојивши прво место на републичком такмичењу из области екологије под називом „Национална еколошка олимпијада“.

Ученици су се припремали помоћу литературе са званичног сајта НЕО, а такмичење, које се иначе одржава у Бору, ове године је, услед новонастале ситуације у земљи, одржано онлајн путем.

Наши полазници показали су изузетан потенцијал доказавши да ништа није немогуће за оне који имају вољу покушати. Честитамо им на успеху и надамо се да ће наредне године одзив ученика бити још већи и у другачијим околностима.

Јана Бићанин II2

Хајде да заменимо места!

Да ли сте икада пожелели да будете у улози професора и да ли бисте били спремни предати школу у руке деце на један дан?

Средња школа „Свети Трифун“ са домом ученика управо то ради већ дуги низ година, па је то прерасло у традицију. Ученици тог дана мењају своје предметне наставнике и њихове задатке за тај дан преузимају на себе. Од писања припрема за час, па све до реализације истог, ученици прихватају одговорност и својим другарима преносе знање из одређених области. Кроз предавања и разговор са децом, одабрани ученици који тог дана имају улогу професора схватају колико је заправо тешко одржати дисциплину и пажњу појединаца.

Ученици су у прилици да виде како је бити са „оне“ стране катедре и колико је посао просветних радника, заправо, комплексан задатак који захтева доста улагања и труда.

Ове године можемо слободно рећи да је самоуправа била на завидном нивоу, те су ученици као награду добили још један дан где ће заменити улоге са професорима у другом полугодишту.

Тамара Карајовић IV2

Писмо=глава

Ове године је, у циљу окупљања писаца, издавача и љубитеља књига, одржан 64. Међународни Сајам књига у Београду. Ова надалеко позната књижевна манифестација отпочела је 20. октобра 2019. године под слоганом „Писмо=глава“. Традиционално, учешће на Сајму пружио је и велики одзив ученика СШ „Свети Трифун“ који су се, како кажу, вратили преплављени позитивним утисцима.

„Драго ми је што наша школа сваке године организује једнодневни обилазак Фестивала књига. Многи ученици, заправо, нису ни у могућности да на неки други начин посете овај догађај који је, скакако, вредан обиласка, тако да мислим да је ово савршена прилика да проведемо дан ван школе или свог кревета.“, каже ученица другог разреда Гимназије која је, како наводи, одушевљена широким асортиманом књига који нуди адекватан избор за свакога.

Сви који су били у прилици да посете Београдски Међународни Сајам књига могли су се сусрести са преко пет стотина домаћих, али и страних аутора. Нашим ученицима, као и свим осталим посетиоцима, били су омогућени најпримамљивији наслови уз повољне и приступачне цене, као и дружење са писцима. И овогодишњи Сајам је, као и сваки претходни, имао значајан допринос развоју језичке културе и ширењу писмености код свих генерација.

Јана Бићанин II2

„Није ствар у томе колико књига кошта. Ствар је у томе колико кошта тебе да је не прочиташ.“
-Џим Рон

Фестивал науке

Домаћин овогодишњег Фестивала науке била је ОШ „Иво Лола Рибар“, а учешће су узеле, као и претходне године, ОШ „Аца Алексић“, СШ „Свети Трифун“ и ДУ „Наша радост“.

Овај фестивал првенствено има за циљ да деци, а пре свега оним најмлађим, природне науке представи на један занимљив начин, да продуби њихова интересовања за исте и појача истраживачки дух.

Да природне науке и те како пружају задовољство и прегршт занимљивости, показали су нам ученици поменутих школа изводећи велики број експеримената. Највећа интересовања привукли су експерименти „Вулкан“, „Слајм“, „Торнадо“ и „Слоновска паста“.

Надамо се да ће сваки наредни фестивал бити још посећенији и да ће неко од ових излагача једног дана постати признат научник.

Уна Милић П1

Осветлимо град!

Ове године, хемијска секција Средње школе „Свети Трифун“ учествовала је на, осмој по реду, новогодишњој изложби „У свету сијалица буди светионик“. Овог пута, такмичење је одржано у Кафе пицерији „Атеље“. Циљ такмичења био је да, уз помоћ маште и креативности, осмислимо и израдимо јединствену и оригиналну јелку.

Чланови секције су, заједно са професорком хемије, Драганом Богојевић, израдили несвакидашњу креацију. У њену израду уложено је доста труда који се на крају и исплатио, те су ученици наше школе освојили прву награду и признање за најоригиналнију идеју.

За наше ученике, ово је било предивно искуство. Честитамо свим учесницима такмичења и желимо им још много учешћа и будућих победа.

Софија Ивановић П2

РОМАНТИЗАМ У ОЧИМА МЛАДИХ

У амфитеатру наше школе, 9.12.2019. године, ученици другог разреда гимназијског смера, уз помоћ своје професорке Снежане Арсић, припремили су угледни час на тему „Српски романтичари“. Ученици су направили корелацију глуме, рецитовања, ликовне и музичке уметности. Уз присуство директора, педагога, психолога, као и многих професора наше школе, приказали су врхунско умеће и изузетну организацију при реализацији овог пројекта. Као што је већ поменуто, обрађивали су тему романтизма у Србији прожимајући кроз то великане овог правца, Јована Јовановића Змаја, Лазу Костића, Ђуру Јакшића и Бранка Радичевића, њихове биографије и животна дела. Просторија је зрачила усхићењем, еуфоријом и радошћу. Реализација је трајала два школска часа, а ученици су за свој труд и рад награђени одличним оценама.

Катарина Радовић III
Марија Милинчић III

ПРОМЕТЕЈ 20. ВЕКА

Након седмодневног истраживања живота Николе Тесле, ученици гимназијског одељења III2 су, у сарадњи са професорком физике, Наташом Ралић, крајем 2019. године организовали јавни час под називом „Никола Тесла - Прометеј 20. века“ као резултат пројекта на ком су током претходног периода самостално радили. Разрешили су многе енигме из његовог живота које су присутним ученицима биле непознате.

Презентацијом и представљањем његовог животног дела кратко су нас упутили у причу. Највећи утисак на гледаоце оставио је хумористички скеч који је приказивао однос модерног друштва према Тесли кроз лик естрадне уметнице Таше Јо у емисији „Улицом знања“. Крај часа означила је песма Тешке индустрије - Никола Тесла, коју су сви углас певали.

Учесници пројекта истакли су да им је заједнички циљ био да Николу Теслу поставе као узора и приближе га нашим ученицима.

Директор, педагог, психолог и присутни професори за одељење имали су најискреније похвале и честитке на успешно обављеном задатку.

Марија Благојевић III2

СВЕТОСАВСКА АКАДЕМИЈА

Традиционално, ученици наше школе су и ове године увеличали и свечано обележили дан Светог Саве.

Дана 24.02.2020. године, одржана је свечана академија у дому културе „Милосав Буца Мирковић“, којој су присуствовали сви љубитељи лепе речи и поштоваоци нашег првог архиепископа. Након програма, посетиоци су били у прилици да погледају изложбу фотографија и ликовних радова ученика наше школе.

Дана 27.02.2020. године, одржана је прикладна свечаност у амфитеатру школе, којој су присуствовали професори, ученици и свештенство. Најпре је отпеван тропар Светом Сави, а затим је уследило сечење колача. Беседа александровачког пароха протојереја Вукмана Петровића подсетила је и професоре и ученике које су праве вредности образовања. Догађај су додатно увеличали наши изврсни рецитатори.

Први српски архиепископ, просветитељ и чувар српског народа, Свети Сава, поштује се и чува од заборава вековима уназад. Зато традицију нећемо прекинути, већ ћемо сваке наредне године дочекати овај школски празник са искреном радошћу.

Мартина Арсић IV2

НАШИ СПОРТИСТИ ПОНОВО НА ВИСИНИ ЗАДАТКА

Ученици наше школе се не одричу добрих идеја. И ове године, уочи Светог Саве традиционално је одржа и Светосавски турнир. Главни организатори турнира били су ученици четвртог разреда Гимназије, док су управа школе и професори, као и увек, пружили максималну подршку и обезбедили одговарајуће награде.

Кошаркашке утакмице биле су и више него узбудљиве. После врло неизвесне игре, прво место освојила је екипа одељења IV1. Сасвим заслужено, на другом месту нашла се екипа III2, док је треће место припало одељењу III1. За најбољег играча у кошарци проглашен је Павле Гашић.

Одељење IV1 се и у малом фудбалу показало једнако добро, па су и овде заслужено заузели прво место. Друго место припало је екипи III2, док се на трећем месту нашло IV4-5. За најбољег играча именован је Павле Савковић, док је титула најбољег стрелца припала Матији Маринковићу. У истој екипи истакао се и Алекса Старица, поневши титулу најбољег голмана турнира.

У току саме организације превладавала је пријатељска атмосфера. Надамо се да ће и будуће генерације настојати да очувају традицију одржавања овог турнира и да ћемо на овај начин успети да подигнемо свест младих о важности бављења спортом

Миљан Симић II2
Немања Мијатовић II

КОШАРКА

Пред препуним трибинама Хале спортова у Александровцу, наши ученици, на челу са професором физичког васпитања, Славољубом Живадиновићем, остварили су сјајне резултате.

Град Александровац и СШ „Свети Трифун“ са домом ученика били су добри домаћини, организовавши квалификационо такмичење за државно првенство средњих школа у кошарци. Ништа мање узбудљиво није било ни на паркету. Приказана је квалитетна кошарка, упорност и борба која се на крају исплатила.

Техничка школа Зајечар и Средња школа „Свети Трифун“ Александровац одмериле су снаге у првој утакмици. Славила је екипа наше школе убедљивим резултатом 31-56.

Следећа утакмица играла се такође између две сјајне екипе. Гимназија из Прокупља победила је Гимназију „Стеван Сремац“ Ниш резултатом 48-45.

У финалу су се нашле две најбоље екипе. Узбуђење и напетост расли су до самог краја. Уживање је било гледати ову неизвесну утакмицу где су оба тима пружила свој максимум. Велику победу однела је наша школа, а крајњи резултат био је 53-50.

Важно је напоменути и да већина наших кошаркаша игра за КК „Жупа“ предвођен тренером Зораном Обрадовићем.

Златни момци из Жупе путују у Нови Сад у мају на републичко такмичење, а ми се надамо да ће се вратити са што бољим резултатима, уз овације и аплаузе.

Миљан Симић II2

СВЕТИ ТРИФУН

Средња школа „Свети Трифун“ са домом ученика свечано је обележила Дан школе и школску славу Светог Трифуна, заштитника школе, брака, породице, воћара и виноградача.

Дан уочи Светог Трифуна, 13.02. 2020. године, у Дому културе „Милосав Буца Мирковић“, ученици наше школе извели су пригодан културно-уметнички програм. Програму су присуствовали представници министарства, школске управе, локалне заједнице, цркве, директори школа, пензионери, родитељи, професори, радници школе и ученици

Свечаност је отворио хор школе заједно са професорком музичке културе, Недом Илић. У првом делу програма, присутне је поздравио директор школе, проф. Бранко Рајчић, који је говорио о значају школе и њеној традицији. Начелник школске управе, проф. Зоран Асковић, говорио је о реформама и пожелио да Александровац постане један од водећих центара науке. Присутне је поздравио и председник општине, др Мирко Михајловић, уз обећање подршке, сарадње и помоћи од локалне самоуправе. Пред присутнима директор школе потписао је Протокол о сарадњи са Средњом пољопривредно-медицинском школом из Брчког.

У другом делу програма, талентовани ученици школе извели су представу „Ујеж“ Бранислава Нушића. Ученици су заблистали својим глумачким способностима, креацијама и међусобном сарадњом. Публика је своје задовољство непрекидно испољавала аплаузима. Посебан допринос у организацији програма дале су професорке српског језика, Марија Милинчић и Олгица Павловић.

У холу Дома културе, а затим и у холу Средње школе, приказана је изложба ученичких радова у организацији професорке Наташе Ралић и професорке Софије Пејић. На дан Светог Трифуна, 14.02.2020 године, у амфитеатру школе било је молитвено и свечано.

Организовано је резање славског колача уз пригодан културно-уметнички програм. Том приликом, подељене су награде најуспешнијим ученицима и професорима. Свечаности су присуствовали радници школе, ученици и гости. За време програма је било и директно укључење у први програм РТС-а, тако да је цела Србија могла да прати како је свечано обележен Свети Трифун у нашој школи.

Јелисавета Сауловић IV1

ВОЛОНТЕРИ У ДОБА „КОРОНЕ“

Од првог дана увођења ванредног стања услед пандемије Ковида-19, Црвени крст је укључен у рад штаба за ванредне ситуације. Волонтери Црвеног крста су права драгоценост за нашу општину од увођења ванредног стања. Сваког дана труде се да изађу у сусрет свима, а највише онима којима је помоћ најпотребнија – нашим најстаријим грађанима. Охрабрује чињеница да су се млади људи добровољно укључили јер су препознали потребу на време.

У сам рад укључено је 76 волонтера, а Црвени крст је примио 604 позива и помогао 380 домаћинстава. Подељено је 150 пакета за социјално угрожена домаћинства и око 100 пакета за социјално угрожене грађане из донације Кола српских сестара и приватних донација. Волонтери су такође били задужени за паковање и дистрибуцију 5800 пакета за пензионере који

имају примања испод 30.000 динара. Осим свакодневних активности, волонтери су и дезинфиковали банкомате, дезинфиковали руке пре и после уласка у продавнице, делили маске и рукавице пензионерима када им је била дозвољена набавка од 4 до 7 часова.

Волонтери су и те како препознали основне принципе Црвеног крста: хуманост, непристрасност, неутралност, независност, добровољност, јединство, универзалност. Најбитнија мотивација коју су имали волонтери до сада је, како кажу, дубока захвалност, позитивни коментари и лепа реч самих корисника.

Као грађани ове општине не остаје ништа друго него да им кажемо једно велико хвала за одрицање у корист заједнице у којој живимо!

Уна Милић III

СВЕТИ ВАСИЛИЈЕ ОСТРОШКИ

У уторак, 12. маја 2020. године, ученици другог одељења другог разреда Гимназије СШ „Свети Трифун“ са домом ученика, прославили су Светог Василија Острошког као своју одељењску славу. Свету литургију служио је александровачки парох протојереј Вукман Петровић у Храму Српских светитеља. Поред ученика поменутог одељења и њиховог одељењског старешине, прослави су присуствовали и предметни наставници и директор школе. Храм је био испуњен искреним осмесима и радошћу ђака.

Ученицима је, како кажу, посебно драго што су одабрали баш овог светитеља. Надамо се да ће овим лепим примером подстаћи и друга одељења да крену стопама II2 и изаберу свог молитвеног заштитника.

Јана Бићанин II2

НАША
ПРОЛЕБА

Успешна и на пољу фотографије

Марија Благојевић је наочиглед једна просечна тинејџерка из једног малог града, једне мале гимназије... Просечна, али само док се мало дубље не зађе у њену биографију.

Изузетно надарена, како за фотографију, тако и за писање, добитница је треће награде Међународне манифестације „Дани ћирилице“ одржане у Баваништу 25.05.2019. за литерарни рад, као и треће награде за литерарни рад Међународног конкурса дечјег часописа Српске Православне цркве „Светосавско звонце“ и прве награде за фотографију. Иза ње је десетак изложби. Њена фотографија колевке фотографисане у Музеју винарства и виноградарства оставља поприлично места за размишљање.

Гостовала је у емисији „Јутро са Сањом“ на телевизији Студио Б, где каже: „Људи забележени на фотографијама заувек остају у мом сећању, а пределе чувам као прелепе успомене у мојој Жупи.“

Почетком овог месеца, похађаће школу фотографије у Београду и каже да јој релација Александровац - Београд нимало тешко не пада, јер ради оно што воли. Када заврши гимназију, планира да упише фотографију на Факултету примењених уметности и жеља јој је да да свој допринос као жена овој уметничкој грани.

Ми јој желимо да јој се сви планови остваре. Доказала нам је да свако ко жели може свој таленат да прикаже на међународном нивоу, без обзира одакле потиче. Хвала, Марија, на томе!

Уна Милић III

МИНИСТАР ШАРЧЕВИЋ У СРЕДЊОЈ ШКОЛИ „СВЕТИ ТРИФУН“ СА ДОМОМ УЧЕНИКА

Министар просвете, науке и технолошког развоја, Младен Шарчевић, 18. јуна 2020. године посетио је Средњу школу „Свети Трифун“ са домом ученика поводом упознавања колега са плановима и пројектима за наредну школску годину.

Заједно са директором, обишао је Музеј винарства и виноградарства, а у оквиру посете школи, присуствовао је свечаној додели диплома уручивши признања најбољим ученицима и ђаку генерације.

Награђени су носиоци Вукове дипломе: Петра Бошковић, Јелена Катанчевић, Ђорђе Милосављевић, Барбара Николић и Катарина Павличевић.

За ваннаставне активности и допринос у промоцији и афирмацији школе, награђене су Мартина Арсић и Јелисавета Сауловић.

Награде су уручене и ученицима струке. За подручје рада Гимназије, награђена је Јована Ђукић.

Испред подручја рада пољопривреда, производња и прерада хране, награђени су: Анђела Котлајић – образовног профила прехранбени техничар, Јована Милинчић – образовног профила пољопривредни техничар,

Анђела Милутиновић – образовног профила произвођач прехранбених производа, Стефан Пелић – образовног профила виноградар – винар.

Као најбољи ученик струке подручја рада машинство и обрада метала, образовног профила машински техничар за компјутерско конструисање, награђена је ученица Сања Гошић.

За ђака генерације школске 2019/2020. године, проглашена је Јелена Катанчевић.

Министар се обратио присутнима похваливши професоре и ученике за труд и залагање у време пандемије коронавируса. Истакао је да се тренутно ради на подизању нивоа квалитета укупног образовања у Србији, посебно у делу дигиталних вештина, опремања и оспособљавања установа и подизању високог образовања.

Наша редакција честита свим матурантима на постигнутом успеху и жели им много среће у даљем образовању.

Јана Бићанин П2

Разговарали смо...

Средња школа „Свети Трифун“ са домом ученика, 18. јуна 2020. године, угостила је министра просвете, науке и технолошког развоја, Младена Шарчевића. Повод његовог доласка, према његовим речима, био је обилазак Жупе, Средње школе „Свети Трифун“ и развој средњих школа са дуалним образовањем.

Министар нас је упознао са савременим методама обучавања ученика, али и са важношћу повезивања наставе са предузетништвом.

На питање: „Да ли је онлајн настава дала очекиване резултате и да ли би овакав вид едукације могао да замени редовну наставу?“ министар је одговорио да многи светски познати универзитети потенцирају управо на овом виду рада и да дају одличне резултате. „Наши универзитети се тек спремају на овај велики корак. Овај вид комуникације ће за многе струке бити јако добар.“

Новинаре наше редакције интересовало је да ли можемо очекивати још неки смер гимназије у нашој школи, будући да за сада уписујемо само општи. Господин Шарчевић одговорио је да то зависи искључиво од нас, школе, професора, афинитета, стандарда. „Уколико имате услове, ђаке који то воле - добићете нови образовни смер. То није привилегија великих градова, то зависи искључиво од вас.“

Ми ћемо и даље, као и до сада, марљиво и савесно радити, а можда се ове речи господина министра и потврде у предстојећем периоду

Марија Миљинчић III

ГЛАМУРОЗНА И ТАЈАНСТВЕНА ИСТОРИЈА МАСКЕНБАЛА

Постоји једна јапанска изрека која каже: „Свако има три лица. Једно лице показујемо свету, друго показујемо најближим пријатељима и фамилији, док треће не показујемо никоме. Оно је прави одраз онога што јесмо.“

Маскенбал је облик забаве, карневала под маскама, који датира још од 14. века, када су на краљевским дворовима били оджзавани многи балови који су обавезно били праћени музиком, плесом, квизовима и разним играма. Један од таквих балова био је одржан у славу женидбе Шарла VI „Лудог“, краља Француске, 1398. године. Краљ је заједно са својих 5 најхрабријих мајордома (управницима двора) обукао костим, ставио маску и плесао по подијуму са ужареним бакљама. Зачкољица код овог плеса је та што, ако ти костим додирне бакљу, можеш олако да изгориш.

Сврха маскенбала, пре свега, била је забава, али су се ови балови понекад завршавали и фатално, злокобно. Понекад су служили као „замка“ за непријатеље и ривале, где би усмртили некога, а за то никада неће бити осуђени, јер - под маском се не види ко је убица.

Густав III, краљ Шведске од 1771. године, био је суров противник реформи тадашњег парламента и након што је ступио на власт, државним ударом је започео обнову краљевске аутократије. Његове методе и избори донели су му брдо непријатеља и тако је Густав свој последњи плес одиграо управо у фаталистичком духу маскенбала.

Узрок маскенбала није познат, али се сматра да је настао из људске потребе за моралном слободом. Тадашњи закони били су и више него строги, а њихово кршење носило је сурову осуду, често без милости. Један од таквих прописа била је и забрана девојкама да се упусте у разговор са непознатим мушкарцима.

Уз помоћ шминке, маски и костима, људи добијају могућност да се, макар и накратко, ослободе тешких друштвено-моралних стега. Овакве дворске забаве омогућавале су свим дворјанима, без обзира на класну разлику и припадност, да успоставе контакт, да се друже и забаве, а да при томе не стрепе да ли ће због тога бити кажњени. Маске су им служиле да прикрију свој прави идентитет, да не компромитују себе следећег дана, када је требало наставити живот по устаљеним друштвеним нормама. Просто речено, бал под маскама је био друштвени „вентил“ кроз који су људи изражавали своју слободну вољу, бал на ком је свима све било дозвољено, а највише – бал на ком је свако могао, иако под маском, да покаже своје „право“ лице.

Данас се сваке године, традиционално, одржава раскошан карневал маски у Венецији. Следећи овакав карневал биће одржан од 30. јануара до 16. фебруара 2021. године. Вредело би посетити га.

НЕОЛИТСКЕ ФИГУРЕ ИЗ ЖУПЕ

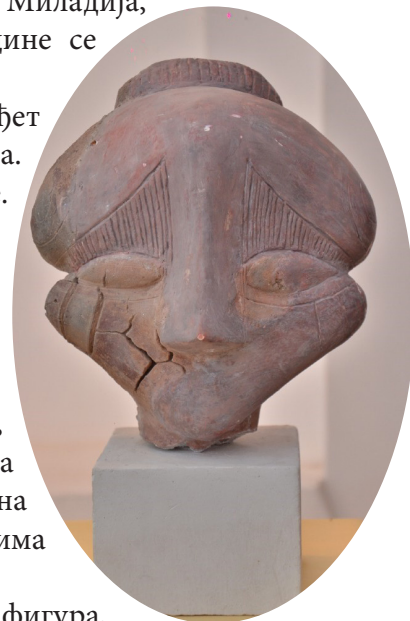
Трима већ чувеним фигурама из Жупе, Lady of Aleksandrovac - Миладија, Madam de Vitkovo - Ружица, Venus de Zura - Гроздана, ове године се придружује још једна фигура, тренутно без имена.

Фигуре од теракоте, печене глине, припадају епохи млађег меолита, винчанској култури и старе су око седам хиљада година. Прецизније, датирају из периода од 5500. до 4700. године пре нове ере. Жупске статуе припадају приштинској варијанти винчанске културе и стилски су сродне налазима из околине Приштине и Косовске митровице. Новонађена фигура посебно је сродна са фигуром пронађеном на локалитету Предионица код Приштине.

Винчанске фигуре одликује вишеугаона глава са или без дијадема на врху главе, веома израженим носем, бадемастим очима, наглашеним урезаним трепавицама и украшене урезаним линијама на слепоочницама и самој глави. Торзо фигура је такође украшена урезаним паралелним правим линијама, са рукама савијеним у лактовима и прислоњеним на струк.

Посебност новопронађене фигуре је постоље, односно седећа фигура, чије постоље чини нека врста клупе пуних страница.

Занимљиво је то да у овом тренутку не можемо са сигурношћу утврдити ког пола је фигура, какву функцију, значење и употребу је имала, али смо сигурни да ће будућа археолошка истраживања донети све недостајуће одговоре.

Извор: Завичајни музеј Жупе
Војин Радовановић II6
Стефан Милановић II6

МРМОШ, СЕЛО МИЛОША ОБИЛИЋА

У свим легендама о називу постанка околних села, говори се о Милошу Обилићу и његовом мрмошком пореклу, баш као и о Милошевом граду и његовој мајци Гроздани за коју се каже да је била вила, а негде принцеза, сестра или ћерка цара Душана.

Легенда каже да су Горње и Доње Злегиње у доба цара Душана били једно село. Даље се вели да је у селу живео кнез Легиња који је имао сина који је у народу био познатији као Лепи Јова. Када је Јова стасао, кнез, како и доликује, посла сина на царев двор у Скопље да изучи науке. Не потраја дуго од доласка Јове у Скопље, а он заведе цареву сестру Мрму, која убрзо остаде у другом стању. Мрма је некако скривала трудноћу, али када се роди мушко дете све се обелодани. Кад то виде, царица Јелена брже боље позва заову и Јову код себе и посаветова их да одмах напусте двор; чак им и коње за пут опреми. Већ сутрадан цар примети нестанак сестре и Јове и, кад ништа не сазнаде од дворјана, он припрети царици и она му све каза. Цар одмах посла потеру за бегунцима.

Потера их је стигла на обали Пепељуше и по царевом налогу, била је спремна да их погуби, но у тај час стиже гласник из Скопља који вођи пренесе цареву наредбу да Душан детету поклања живот. Војници погубише Мрму и Јову, а дете оставише некој жени у селу Степошу да га чува.

Кад кнез Легиња сазна да су му погубљени син и несуђена снаха, би му тако зло да је истог тренутка пао мртав. Од овог зла и имена кнежевог, начини се временом једна реч и име које селу оста до данас - Злегиње. Од тог детета касније је постао највећи српски јунак - Милош Обилић, а на месту где је погубљена царева сестра Мрма, досељеници изградише село и по њој дадоше име селу Мрмош.

Стефан Милановић II6
Војин Радовановић II6

УстанаК код Манастирака

Милошева црква, посвећена Светом Роману (Манастирак, како је народ зове), прича се да је за време Турака била сведок страшне трагедије, а о њој се и данас препричава.

Прича каже да су Срби тада хтели да се ослободе од Турака (не зна се година), и да су Турци нешто предосетили, па су појачали војску у Крушевцу и забранили збороване и заветине, богомоље, а нарочито су се плашили богомоље код Светог Романа у Манастираку. Ту је тада било забрањено свако окупљање.

Једном приликом, на дан Светог Романа, у Манастирку се скупила цела Жупа. Дошао је народ преко Мораве, Расине и сву околину прекрили су чаршавима на које су поставили јела да се руча. Одједном је налетело јато гавранова и из кљунова су почели да бацају измет по окупљеном народу. Измет је падао, а народ се чудило шта се ово збива, али је морао да сакупи јела и чаршаве у торбе и бисаге, да покупи черге и ћилимове и да се склони од те погани.

Убрзо се видело да је неки издајник јавио Турцима за скуп код богомоље, па Турци удрише преко брда на незаштићени народ и отпочеше покољ.

Велика се погибија десила тада код цркве, а погинуо је и свештеник који је тога дана држао свету литургију у помен Милоша Обилића.

Прича се да је поп бежао ка једној узвишици, где су га Турци сустигли и хтели да му одсеку главу, али се он измакао па су му одсекли длан и то се место данас зове Попова шака. Поп је даље бежао, а Турци за њим. Где су га стигли и одсекли му руку, то се место зове Попова рука, а где су му одсекли главу, место је названо Попова глава. После погибије, кад су Турци отишли, Срби из околине дођоше, покупе погинуле и попа, па све сахранише на стотинак метара од места где су побијени. Над гробом попа ставили су један камен и то се место данас зове Попов гроб.

Извори: Књига Мрмош, село Милоша Обилића, приче сељака из Мрмоша, Лаћиследа и Доњег и Горњег Злегиња
Стефан Милановић П6
Војин Радовановић П6

Неизвесност

Нови лист. Није у питању неки јефтини, метафорички најављени почетак нове деценије, ни унапред прекршено обећање. Лист папира је пожелео да буде оно што јесте, у тренутку када није више громодно стабло, већ само лист.

По чему се он то истиче међу осталим папирима? По тренутку у коме је био потпуно испуњен? Можда ће се сећањем враћати у време док је био стабло. Или ће, пак, ценити претходну празнину, пре него што му је наметнут садржај. Засигурно, превремено стрепи услед физичке штете нанете од стране Кафкине руке која га у полусвесном покрету и исто тако замишљеном ходу, лагано носи ка ватри. Но, лист папира ни не слуги да је већа вероватноћа да ће обгорети у пламену неизвесности самог кафкијанског садржаја. Уколико од њега ишчекујете хронолошки след догађаја, наићи ћете на идентичну замагљену слику часовника који од најпрецизнијих информација са собом носи „три часа након Дневника у осам“. Тренутно је таква тенденција, потражња за бројкама и статистиком као еквивалентима за људе који су до недавно постојали.

Мисао и толико пута уместо сна, синапсама исписане редове ми прекиде члан породице којем се стицајем околности намести да ме упита за време. Тишина радознано очекује одговор. Изгледа да сам успркос често присутној невештости за вођење свакодневних „рутинских“ разговора ипак саставила задовољавајући одговор: „Последњи пут пре него што сам доспела овде, поменули су чак седам подврста болести, а сада је и ова непогрешива справа допустила себи недопустиво – да се испразни и угаси.“ Уз пожељену лаку ноћ, прикривено забринут саговорник напусти мој бункер, за тренутак се поново наврати да ме подсети да дезинфикујем справу која је увелико утонула у сан допуњавања батерије. Мрачни смисао за хумор испуњен цинизмом је као по позиву ступио на сцену, само неколико минута након што се претходни саговорник повукао у своју собу. Вероватно је већ било довољно касно. Вероватно... Без справе немам преко чега да обавештавам јавност да сам жива. Невезано за време, несебично интересовање виртуелних чланова и уопште моју жељу, као врло активног учесника око петнаест групних разговора, са том иначе израженом жељом да подели и најситније баналности. Без икаквог притиска уживам при извршавању хаотично достављених информација, док полако пристижу нове.

Испод гломазних уџбеника, у самом углу стола, бојажљиво вири розе папирић. Желим да још једном прочитам његов садржај, барем док ме не прекине изненадно оглашавањем справе. Неко ће се забринути што ни сада нисам „online.“ Ако је за веровати такозваним стручњацима, подразумева се да то представља лакоћу за децу савременог доба. Чини ми се да морам поново да се приупитам код овога... Трудим се да избегавам вести и бројке.

Случајно, бесциљним погледом у страну проналазим исти онај нежни папирић. Овог пута се поглед задржа на њему и очи задовољно гуташе оловком исписане наслове. Прецртани „Злочин и казна“, неке драже бројке: 19-„Успомене на Невидљиво“, 43-„Ничија прича“, 121-„Док вас смрт не растави.“ Поред личног списка „омиљених бројева“, даље се нижу речи: „Беснило“, „Мучнина“, „Посмртне почести...“ даље до „Комплетне метаморфозе.“ Ова последња се посебно издвоји и употпуни плимом већ прошлих туробних мисли. После поноћи лагано круже отупелим темпом, без стрепње да нас неко прекине. Препуштамо се још једном тренутку под лично нејасним околностима. Захваљујемо се тишини, без са свих страна медијски наметнутим новостима. Паника, теорије завере и нервоза негде су замењене емпатијом, добрим делима и љубављу према ближњем.

Најсавршеније биће према сопственим тврдњама, суочава се са по грађи простијим, потцењеним противником. Време хваљеног технолошког развоја, у којем смо изненада бачени под околностима из којих се међу свима примећује релевантност свега што нас окружује. Барем накратко, незамисливи предак од турбулентне свакодневице, за свакога ко је већ увидео лепоту и захвалност „тренутку“, а и предаку.

Сведок новонастале светске метаморфозе, без жеље да се понавља.

Анастасија Блажић III

Боји ли се човек смрти или ове зиме?

Иако је пролеће већ календарски стигло, на суседним крововима преко избледелих црепова од дугогодишњих киша, освануо је танак бели прекривач. Пробудио ме је мирис прве јутарње кафе.

У дневном боравку затичем мајку, сестру и оца који већ увелико размењују коментаре добро познатих прича. Ово је један од ретких приказа које затичем током радних дана. На улазним вратима појављује се лик моје баке. На њеној благо проседој коси назиру се пахуљице. У рукама доноси две вруће погаче. За тренутак је ова прича наличила на она празнична јутра којима се увек радујемо. Чујем звук аутомобила. То је мој стриц. Изгледа да је донео неке основне намирнице. И он нам се придружио. Донео нам је, као и увек, велики број шала и позитивне енергије.

И даље сањив и помало уморан, одлазим до свог радног стола. За данас имам да одрадим неколико задатака из математике и хемије, обновим лекцију из историје и напишем састав из српског. Иако на први поглед за ученика средње школе ово изгледа сасвим безазлено, веома је тешко одрадити било шта без помоћи наших професора и неких добрих и поучних савета. Са пуно грешака и несвесних поступака покушавамо да се навикнемо на новонасталу ситуацију која нас из дана у дан све више изненађује и поражава. Велике дрвене табле заменио је хладан екран телефона. Нема више смеха и гласова у нашој учионици. Уместо на степеништу и ходнику школе, наше професоре чекамо на нашим малим екранима. У школи је завладао мук.

Где је нестао човек са улице? Због чега су градски тргови празни? Боји ли се човек смрти или ове зиме? У нашој држави је проглашена ванредна ситуација због једног пролазника који је својим несвесним понашањем оскрнавио људску популацију широм света. Док слушам вести о броју новозаражених особа, кроз главу ми пролази мисао о нашим малим и кратким животима. Затворен између четири зида, под светлима вештачке енергије, човек проводи своје дане изолован од спољашње средине. Заборављајући природну „зелену“ боју, светлост сунца и начин комуникације, он се скрива у своје мрачне и прљаве мисли. Човек је заборавио да дочека белину нових дана и да се осмехне јутру које долази. Заборавио је на људе око себе који му дају потпору живота. Човек је заборавио на себе одлазећи да се сакрије од живота у неком бољем хотелу.

Као и у свим тешким временима и тренуцима, човеку је дата још једна шанса. Није све отказано. Сунце није отказано, пролеће није отказано, пријатељства, породица, музика, љубав, читање, емпатија, машта, разговори, љубазност, нада и молитва!

Матија Ковачевић III

На реци Мже...

Дуго сам ишчекивао последњи октобарски викенд, јер сам знао да тада идем на једно релативно дуго путовање у западни део Чешке, у град Плзењ. Разлог мог путовања био је крајње необичан. Ишао сам тамо због такмичења у риболову.

Устао сам рано једног јутра, када сам и кренуо на пут ка северу. Цео дан ми је прошао у разгледању Панонске низије - где год да бацим поглед видим само бескрајну равницу, тек понекад прекинуту неком мирном равничарском реком или каналом за наводњавање. Пут преко суседне Мађарске, затим Словачке, па и кроз саму Чешку, трајао је скоро читав дан. Након свих тих прегажених километара стигли смо у Плзењ.

Плзењ је четврти по величини град у Чешкој Републици. Средиште је управне јединице Плзењски крај, где чини засебан градски округ Плзењ-град.

Плзењ је познат по свом пиву – Пилснер Уркуелу и машинској фабрици Шкода коју је основао Емил Шкода 1859. године. О укусу и квалитету самог пива не треба уопште расправљати, једноставно имате осећај да пијете једно од најбољих пива на свету.

У доба „Прве Чехословачке републике“ (прва половина XX века), Плзењ је наставио да се брзо развија. Потписивањем Минхенског споразума, промењене су границе Чехословачке републике, па се Плзењ нашао на самој западној граници државе. Током нацистичке окупације многи Чеси су погубљени. Сво немачко становништво је протерано после рата. Плзењ је једини од малог броја чешких градова, који није био ослобођен од стране Црвене армије, јер су у мају 1945. у улице града прве стигле јединице америчке армије, које су продрле у западну Чехословачку из Немачке.

Град Плзењ лежи на ушћу речица Радбузе, Мже, Уславе и Ухлаве, стварајући реку Бероунку, главну притоку Влтаве.

Управо на реци Мже, једној од пет горе поменутих, одиграло се такмичење због ког смо дошли.

Збуњени организованом сатницом такмичења, каснили смо петнаестак минута и око осам сати ујутру изашли смо на магловиту реку. Помало исфрустриран због свог закашњења, ипак успевам да постигнем довољан успех за почетак. Схвативши колико су чешки риболовци озбиљни у настојању да своје име виде међу прва три пласмана на табели, занемарио сам резултат. Трошење свог времена усмерио сам на запажање техника и трикова које примењују једни од најбољих светских риболоваца. У томе сам успео, и у томе се огледа моје задовољство и успех на овом такмичењу.

Након извесног времена, нисам могао а да не запазим колико је сама река чиста. Нигде ниједне флаше, кесе или било каквог другог отпада људског порекла. Истог тренутка када сетакмичење у надмудривању са краљицом ове прелепе реке завршило, неколико такмичара је почело са прикупљањем отпада који је за свима нама риболовцима остао. Истовремено сам био и срећан што људи толико цене природу, али и разочаран, јер знам како се у нашој земљи људи опходе према природи.

Сутрадан, напустили смо овај прелепи град, у нади да ће ме живот поново неком приликом тамо однети.

Ранко Вукмировић II

НЕ БРЖЕ ОД ЖИВОТА

Нажалост, чињеница је да је чест узрок саобраћајних незгода такозвана насилничка вожња. Под њом подразумевамо све веће прекршаје у вожњи, као што су:

- Проласци кроз црвено светло на семафору
- Претицање колоне возила по неискривљеној линији
- Вожња која је за 90 km/h већа од дозвољене у насељу и вожња брзином која је за 100 km/h већа од дозвољене ван насеља
- Вожња са више од 2,0 промила алкохола у крви

„Насилни возачи“, у већини случајева, нису особе које су због неке ургентне ситуације приморани да што пре стигну на осредиште, већ оне особе које су по природи бахате, па своју бахатост показују и за воланом, као и они који имају велику жељу за доказивањем у друштву. Чест пример бахатих возача су и превише самоуверени возачи који на питање: „Зашто тако брзо возиш, пио си?“ они најчешће одговарају са: „Ма ‘ајде не смарај, шта може да нам се деси!?“ или: „Па ја боље возим кад попијем неку, него кад сам трезан!“

Што је најгоре, и неки од новопечених возача, почетника, могу понекад бити насилни возачи. Возачи почетници су најчешће млади људи пуни енергије, адреналина и жеље за вожњом. Самим тим, недовољно искусан возач недвосмислено и брзоплето одлучи да вожњу вози као да је на тркачкој стази, не схватајући какве последице она може да носи и не размишљајући колико је свака секунда такве вожње као ход по литици.

Данас, једна од главних тема у медијима, јесте: „Како зауставити бахату вожњу?“ Многи од нас возача ни не помисле на последице брзе вожње, као што су саобраћајне несреће у којима се може одузети туђи, па чак и изгубити свој живот. Сви се надамо да ће се сви ти возачи, који су главна тема овог текста, дозвати памети пре него што буде касно.

И запамтите: Не брже од живота! Возите полако, неко вас воли!

Игор Марић II2

БИСЕРИ

Професор (уписује оцене): „Софија?“

Ученица: „Пет... поена, један.“

Ученик: „Професорка, не можете ту да закључите оцене, спор је интернет.“

Професорка: „Ово ради на лепоту.“

Ученик: „Зато и неће...“

Професор (чита оцене): „Милетић 1, Џамић 2... Џамићу, дупло си бољи од Милетића.“

Професорка: „Да видим шта раде ови на прозорима.“

Ученик: „Немојте, професорка, ће да падну са те скеле!“

Ученица: „Професорка, ми у суботу идемо у школу?“

Професорка: „Ко ти рек’о, језик прегризла?!“

Професор: „Ево, нека вам разредна буде инспирација за састав.“

Ученик: „Немојте, молим Вас! „Пакао“ смо радили прошле године!“

Професор: „Који ћемо сад задатак? Је л’ имате неку жељу?“

Ученик: „Имам само једну жељу, а та жеља то си ти...“

Професор: „Милетићу, ти то мени нешто?“

Професорка (на часу ОРЗ): „Чекајте, полако, не могу све да запамтим. Морам нешто да запишем.“

Ученик: „Пишите тамо – професорка полудела!“

Професор (ради задатак): „И... вуала, што би рекла Биба!“

Ученик: „Професоре, овде треба минус.“

Професор: „Јо, види стварно. Вуала дођавола!“

Професор: „Да ли разговарате са родитељима?“

Ученица: „Ја редовно причам са мајком, а отац ме зове једном недељно и то да ме подсети да за Вино Жупу не треба веза.“

Увек са нама

Неизоставни део школског особља представљају и наши помоћни радници - управо они који нам омогућају да сваки школски дан проведемо у здравом и природном окружењу.

Немогуће је не приметити њихову пожртвованост услед пандемије коронавируса, премда смо свесни да је њихов допринос и пре свих ових дешавања био огroman. Ковид-19 нас је уверио колико је значајно поштовање здравствених мера безбедности, што би у школама без помоћних радника, било неоствариво. Захваљујући њима, имамо ту привилегију да сваког јутра уђемо у чисту и дезинфиковану учионицу, услед чега су шансе за инфекцијом сведене на минимум.

Сигурни смо да се свака школа може похвалити подједнако одговорним људима који су свесни свега око нас и који раде свој посао на прави начин. Свако од њих заслужује дубоко поштовање јер нам управо они помажу у очувању оног најбитнијег, а то је здравље.

Овим путем, неизмерно им се захваљујемо за све што чине за нас и верујемо да ће се њихов рад и труд увелико исплатити!

Јана Савковић П2

Пример за поштовање

Будући да је због Ковида-19 рад просветних установа обустављен, а са њим и обрада земље која припада нашој школи, 17.03.2020. године срели смо се са правим примером за поштовање. Наиме, професори, као и помоћни радници СШ „Свети Трифун“ добровољно су се организовали да помогну приликом резидбе школског винограда. Овим лепим гестом нису показали само поштовање и сарадњу, већ и пожртвованост и колегијалност.

Марија Милинчић П1

*Можда спава са очима изван сваког зла,
Изван ствари, илузија, изван живота,
И с њом спава, невиђена, њена лепота;
Можда живи и доћи ће после овог сна.
Можда спава са очима изван сваког зла.*

Живот је кратак и понекад може стати у неколико реченица, али се, ипак, иза њих у дубини крију многе приче и сећања, сећања на особе које више нису са нама. Дана 31. марта 2020. године, наша школа остала је без једног живота, без једног радника, колеге, пријатеља – Кате Драгичевић. На месту правника – секретара школе, Ката је радила 20 година. Стекла је бројне сертификате,

али оно што је најважније, стекла је пријатеље који је неће заборавити. Ипак, највеће звање добила је рођењем своје деце, звање мајке. Управо то звање је пркос пролазности, јер мајка даје живот, а кроз потомке, њен живот се наставља.

На Комеморативној седници и помену у цркви Сабора српских светитеља, окупљене колеге одале су јој последњу почаст.

Памтићемо је као део нас, део живота, дружења, део наших животних путева. Овде се опраштамо, али не заборављамо. Путуј! Недостајаћеш нам!

Желимо ти Царство Божије!

Нека ти је вечна слава и хвала!

Твој колектив!

